

Bolnik je farmacevtski kralj

Bolniki so postavili lekarnarja na zatožno klop zaradi njegove prevzetnosti in malomarnosti.

Najprej zaradi prevzetnosti, rekoč:

»Za zdravila, ki so bila stoletja dobra za nas, trdi, da so za v staro šaro.«

»Tem boljše za zdravila, če se jim lekarnar odreče,« je razsodil sodnik, »zdravila brez lekarnarja so lahko učinkovitejša.«

Nato zaradi malomarnosti:

»Vseskozi nas je zdravil s staro šaro.«

»Tem boljše za vas, če se ji je odpovedal,« je drugič razsodil sodnik, »najvarnejši je lekarnar brez zdravila.«

Vprašali so sodnika:

»Ali smo tožbo izgubili ali dobili?«

»Vprašajte lekarnarja,« je odgovoril sodnik, »on živi od vaše nevednosti.«

Nad razsodbo razočarani bolniki so šli k trgovcu. Ta jim je postregel tako z učinkovitimi kot varnimi zdravili. A žal ne hkrati, zato je moral zaradi nekakovostne prodaje zdaj na zatožno klop trgovec.

»Kaj lahko poveste sebi v bran?« ga je vprašal sodnik.

»Zaenkrat nič,« je odgovoril trgovec, »moram prej vprašati svojega lekarnarja.«

Anekdota nas pouči, da je lekarnar edini strokovnjak, ki naj se mu zaupa oskrba z zdravili. Ne velja se jeziti na bolnika, če bega na poti do pravega zdravila. Prej ali slej se izkaže, da je pravo zdravilo pri lekarnarju. On je zadnji, a odločilen strokovnjak, ki je za zdravilo odgovoren bolniku. Njegov poklic je skrbna oskrba z zdravili. Bolniki to od njega pričakujejo, oblast pa naj mu to delo za primerno plačilo naloži. Le nespametna politika nevestne lekarnarje, ki so ponevedoma postali trgovci, kaznuje tako, da oskrbo z zdravili iz rok pravih lekarnarjev preda v roke pravim trgovcem.

Da se izognemo nadaljnjim nesporazumom, preberimo tole besedilo:

Farmaceutski kralj

Bolnik je kralj brez kraljestva. Lekarnar je njegov zvesti in prvi služabnik, ki zanj naredi vse, kar mora, more in sme. Če bolniku ne vrne kraljestva, izgubi svojega. Če sam zbolí, mora v lekarno na glavna vrata. Kdor ne služi svojemu kralju, tega ne more početi v lekarni.

Bolnik je kralj

Zakaj ni kralj lekarnar? Pametnejši je, bolj izobražen in izkušen in za kraljevanje primernejši. Bolj omikan in zanesljivejši, fin, uglajen in privlačnejši. Spreten, bister in iznajdljiv ter za kralja pravzaprav nepogrešljiv. Premagal je ovire najtežjih šol na poti do silnega znanja, na katerega se lepi zdravje in pred njim zbeži vsakršna bolezen. Zakaj naj bi bil kralj lahko miselnost, ki za svoje kraljestvo zdravja ni

naredil ničesar, razen tega, da ga je izgubil? Zakaj krona zapravljevcu družbenega premoženja, ki nas bo s svojim razsipnim ravnanjem še ugonobil? Lekarnar je vendar gospodar zdravil ter poznavalec kope zdravilske učenosti. On se sprehodi po zemljevidu vesoljnega zdravljenja do atomske podrobnosti, da poteši bolnikovo slo po zdravju. Vse to je res, a pravi kralj je bolnik. Njegovo kraljestvo je pred lekarnarjevim, ker brez bolnikovega kraljestva ni lekarnarjevega.

Lekarnar je zvest služabnik

Biti v službi pomeni komu služiti. Zvesto služenje je etično utemeljeno, zato pomeni kaj le komu, ki čisla duhovno svobodo in odgovornost. Brez teh značilnih človeških lastnosti se človek razčloveči, takšen pa lekarnar ne more biti. Etiko utemeljimo z odnosom do stvari in drugih oseb. Za svoja dejanja smo strogo odgovorni le, če so plod naše osebne odločitve. Naša dobrot je hkrati tudi naša zasluga. Naša zloba je obenem tudi naša krivda. Le kot osebe smo lahko odgovorni, zato smo ljudje edina odgovorna bitja. Odgovorni pa smo osebam za osebe in stvari. Odgovornost sestavimo iz odgovorov na tri vprašanja: »Kdo je odgovoren? Za koga ali kaj je odgovoren? In komu je odgovoren?« Služabnik je za svojo službo odgovoren kralju, ki ga zanjo nagradi ali pograja zaradi neodtujljive odgovornosti do svojega kraljestva. Kralj pokliče služabnika, da bi mu ta služil. Služabnik se odzove na kraljev klic, ki postane služabnikov poklic. Lekarnar je služabnik, ki je za zdravlilo odgovoren bolniku. Ta ostane zanj kralj navzlic izgubljenemu kraljestvu zdravja. Zato je lekarnar zvest služabnik.

Lekarnar je prvi služabnik

Biti prvi pomeni biti luč. Biti služabnik pomeni risati v temi pot, po kateri lahko tudi drugi hodijo. Biti enak pomeni biti svetel. Ljudje smo si podrejeni v temi, ne v luči. Lekarnar je svetel zgled. Drugi so mu podrejeni le toliko, kolikor ne opravijo svojega poslanstva. Če ga nočejo, jih posvari; če ga ne morejo, jih vodi; če ga ne smejo, jih v to ne napeljuje.

Lekarnar dela tri stvari

Lekarnar mora, more in sme biti odgovoren. Etičen ni zaradi kakršnega koli vzroka ali namena, ampak preprosto zato, ker je tako prav. Ta prav je nesebični gen, ki kot življenjski dar potuje skozi čas. Je lekarna, ki jo lekarnar nosi v sebi, in hkrati to, kar čuti, ko reče: »Sem lekarnar!« Opazi se kot skrb za bolnika.

Če lekarnar ne dela prav, Kajn v drugo ubije Abela

Kajn ubije Abela s svojo zavistjo. Ker je zavist le nezavedna oblika hvale, Abela obenem tudi oživi. Kajn vzame vse, a ne dobi ničesar. Abel je moralni zmagovalec. Da pa se mu ne bi v drugo zgodilo enako kot prvič, se zavaruje s Kajnovim zgledom. Vsa teorija o lekarnarjevi odličnosti v skrbi za bolnika je le gola zunanja navlaka vse do takrat, dokler lekarnar z mislimi in čustvi ne sproži v sebi kakovostnega zapleta in razpleta. Vse zdravstveno znanje in izkušnje mora brez odlašanja razstaviti in

znova sestaviti, preden ga posreduje bolniku. To je edino nasilje, ki si ga lekarnar sme privoščiti za zaščito skrbi po meri bolnika. Dokler tega ne naredi, Kajn v drugo ubije Abela, preden bi ta mignil s prstom.

Abel prelisiči Kajna

V tretje bi Kajn dokončno pokončal Abela. Da Kajnu namero prepreči, ga Abel prelisiči. Kajn si želi Abelove odličnosti, dejansko pa sega po njegovi kakovosti, ker med njima ne razloči razlike. Odličen namreč človek postane, kakovost pa dobi. Abel preprosto da kakovost Kajnu, svojo odličnost pa obdrži. Kajn se izpolni v svojem »zlu« in umre; Abel pa je v svojem dobrem poplačan in preživi. Lekarnar se zgleduje po bistrem Abelu, ki z nesebičnim dejanjem premaga zlo. Pri skrbi za bolnika lekarnar razreši moralno vprašanje dobrega in zla, zato je bolnik kralj lekarnarjevega preživetja.

Lekarnar pomaga in tolaži

Človek pomaga, nebesa potolažijo. Lekarnarjeva pomoč bolniku je začetek njegove odličnosti. Ta se podreja načelu gibljivosti. Če ne raste tja gor, zamre.

Kraljestvo je eno

Lekarnarjevo in bolnikovo kraljestvo sta podkraljestvi enega kraljestva, ki obstaja, preden človek zboli. Njegova izguba je obojestranska. Zato velja:

Kar bolnik noče storiti in mu ni treba, ker ne zna, mora storiti lekarnar.

Kar bolnik ne more storiti, ker mu ni dano, mora in more storiti lekarnar.

Kar bolnik ne sme storiti, ker mu je odvzeto, mora, more in sme storiti lekarnar.

Zdravilo je razlika med zdravjem in boleznijo. Zdravje je od vseh, bolezen – njegova odsotnost – pa od vsakogar. Bolnik ga dobi z zdravilom, lekarnar pa za zdravilo. Odličnost za lekarnarja in kakovost za bolnika je torej najboljša, kar poznamo. Za bolnika prava stvar, za lekarnarja pa zastoj.

Zaprta lekarniška vrata

Bolan lekarnar postane bolni lekarnar, če ne vstopi v lekarno na glavna vrata. Lekarniški bolnik pa je nikdar nikomur razumljiva sfinga: pol služabnik pol kralj, ki ne more izpolniti človeka. Mrtev lekarnar in živ bolnik. Zaprta lekarniška vrata.

Kralju se služi z odličnostjo. Ta je le prazna kupa, dokler je ne napolnimo. Komu je do tega, da bi se ob praznih kozarcih pogovarjal o najboljšem vinu? Dan je treba izkoristiti, ne zapraviti. Zato kdor ne služi svojemu kralju, tega ne more početi v lekarni.

Janez Špringer, mag. farm., spec.